

# Szövegértő verseny

4. osztály

2019

Név: \_\_\_\_\_

Iskola: \_\_\_\_\_

Elért pontszám:

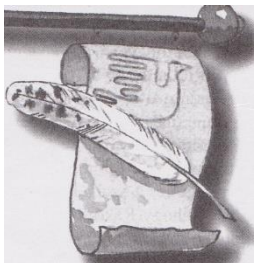
100 /

## Hasznos tanácsok:

- 45 percig dolgozhatsz!
- Ceruzával írd!
- Figyelj az utasítás pontos végrehajtására!
- Ügyelj a szép külalakra, a helyesíráásra!
- Ellenőrizd a munkád!

Jó versenyzést kívánunk!



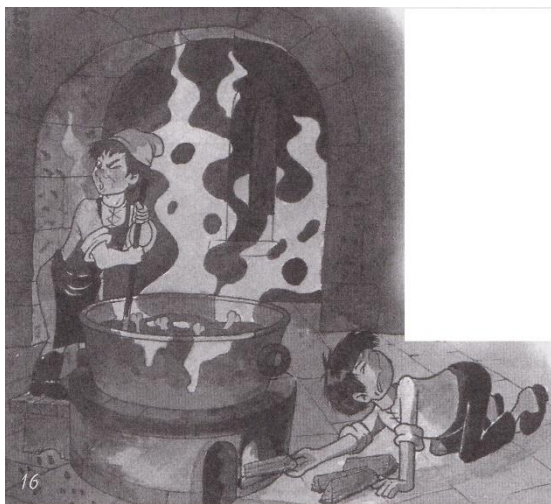


## A papírkészítők

Háromszáz éve bizony csak a tehetősök engedhették meg maguknak, hogy könyvet vásároljanak, hiszen a papírkészítés és a nyomtatás igencsak fáradságos és időigényes munka volt.

Miután a papírkészítés a XVI. század második felében Magyarországon is ismertté vált, egyre több papírkészítő malom kezdte meg működését. Mivel nehéz és több ember munkáját igénylő művelet volt a papírkészítés, a mesterek inasokat vettek magukhoz. 10-12 éves gyerekek két hét próbaidő után négy évig tanulták a mesterséget. Nem csupán a nehéz munka, de az időbeosztás is embert próbáló volt egy kisinasnak. Télen hajnali négykor, nyáron éjszaka kettőkor láttak neki a munkának, és 16 órán át dolgoztak a mester mellett.

A művelet rongyválogatással kezdődött, ez volt a papír alapanyaga. Attól függően, hogy finom papírt, esetleg itatóst készítettek, különböző minőségű rongyokat válogattak, majd a rongyvágó késsel ezeket feldarabolták. Ezután következett a rohasztás, ami több napig is eltarthatott. Erre azért volt szükség, hogy



a durván összevágott rongy még finomabb anyaggá málljon szét. Az előkészítő munkák közül az enyvfőzés volt a legnehezebb művelet. Ehhez birkalábszárát tisztogattak le, és 15-16 órán át főzték az enyvkonyhában, a gyomrot felforgató bűzben. Az így elkészült enyvet összekeverték a feldolgozott ronggyal, és következett a pépkészítés. A malom ugyanúgy működött, mint bármelyik vízimalom: a patak vagy folyó sodrása hajtotta meg a vízikereket, és ezt az energiát használták fel a pépkészítéshez. A vízikerektől

hajtott, nagy fakalapácsok le-fel mozogva rostjaira mállasztották a teknőkbe hordott anyagot. 12-16 órán át tartott ez a munkafolyamat, hogy aztán megkezdődjön a tulajdonképpeni papírkészítés. Az inas ekkor merítőszitát – egy fakeretre erősített huzalhálós eszközt – vett a kezébe, ebben rázta össze a korábban elkészített pépet. Így a feldolgozott rongy rostjai összekuszálódtak, és a víz lecsorgott.

Ha figyelmesen – a fény felé tartva- végiglapoztok egy könyvet, kis szerencsével egy halvány ábrát, vízjelet láthattok valamelyik oldalon. A merítőszitába ugyanis huzalból kis ábrát „hajlítottak”, így a kész papíron is látható volt ez a vízjel. Innen lehetett tudni, hogy egy papír melyik műhelyben készült.

A merítés után a papírból még ki kellett sajtolni a nedvességet. Ezután nem maradt más hátra, mint a simítás: egy kis kődarabbal dörzsölték végig a papírt, hogy finomabb felületű és szebb legyen.

Miután az inas négy év munkával mindezt megtanulta, vizsgáznia kellett a tudományából. Ha sikeres volt a vizsga, a malomban ünnepelték meg, hogy az inasból legény lett. A lakomával véget értek az inasévek, és a legény vándorútra indult, hogy tökéletesítse a tudását. Évekig tartó tanulás volt még ez, aminek során sokszor külföldre is eljutott, híres európai műhelyekben gyarapítsa tudását. A vándorút végén egy újabb vizsgával kellett bizonyítania, és elkészítenie a remeket, a saját készítésű papírt. Ha a szomszédos malmok mesterei elismerték ezt a munkát, mestertárssá fogadták.

**1. Párosítsd a munkafolyamatokat az eszközökkel! Írd a megfelelő betűt a kifejezések után! 5p/**

**A)** mállasztás      **B)** simítás      **C)** darabolás      **D)** pép összerázása      **E)** enyvfőzés

rongyvágó kés \_\_\_\_\_ birkalábszár \_\_\_\_\_ fakalapács \_\_\_\_\_ kis kődarab \_\_\_\_\_ merítőszita \_\_\_\_\_

**2. Húzd alá, milyen eszközökre és anyagokra volt szükség a papírkészítéshez a XVI. században! 10/**  
teknő, rongy, falap, rongyvágó olló, merítőszita, víz, enyv, merítőháló, kődarab, hulladékpapír,

**3. Mennyi ideig tartott? Írd ki a szövegből a megfelelő adatokat! 12p/**

rohasztás - \_\_\_\_\_ mállasztás - \_\_\_\_\_

enyvfőzés - \_\_\_\_\_ inasidő - \_\_\_\_\_

próbaidő - \_\_\_\_\_ munkaidő naponta - \_\_\_\_\_

**4. Számozással állítsd időrendbe a munkafolyamatokat a szöveg alapján! 8p/**

\_\_\_\_\_ enyvfőzés      \_\_\_\_\_ rongyválogatás      \_\_\_\_\_ darabolás      \_\_\_\_\_ pépkészítés

\_\_\_\_\_ simítás      \_\_\_\_\_ merítés      \_\_\_\_\_ sajtolás      \_\_\_\_\_ rohasztás

**5. Igaz (I) vagy hamis (H)? Írd a mondatok után a megfelelő betűt! 10p/**

Magyarországon a 16. század második felében kezdtek papírt készíteni. \_\_\_\_\_

A papír alapanyaga a rongy volt. \_\_\_\_\_

A rohasztáskor a rongy rostjai összekuszálódtak. \_\_\_\_\_

A marhalábszárból főzött enyvet összekeverték a feldolgozott ronggyal. \_\_\_\_\_

A simításra azért volt szükség, hogy finomabb felületű és szebb legyen a papír. \_\_\_\_\_

Simításkor a papírt egy fadarabbal dörzsölték végig. \_\_\_\_\_

Pépkészítéskor nagy fakalapácsok mállasztották rostjaira az anyagot. \_\_\_\_\_

A pépkészítés volt a legnehezebb művelet az előkészítő munkák közül. \_\_\_\_\_

Az inasok le-fel mozgatták a nagy fakalapácsokat, hogy az anyagot rostjaira mállasszák. \_\_\_\_\_

Háromszáz éve mindenki tudott könyvet vásárolni. \_\_\_\_\_

**6. Hogyan lett a próbaidős gyerekből papírkészítő? Írd a megfelelő számot az ábrába! 6p/**

\_\_\_\_\_ → vizsga → \_\_\_\_\_ → \_\_\_\_\_ → \_\_\_\_\_ → tanulás → \_\_\_\_\_ → \_\_\_\_\_

**1. vizsga    2. legény    3. vándorút    4. lakoma    5. mestertárs    6. inas**

**7. Húzd alá a merítőszitára jellemző mondatokat! 8p/**

Ebben rázták össze a pépet. Ebbe „hajlítottak” huzalból kis ábrát. Ebben keverték össze a rongyot az enyvvel. Ez egy huzalhálós eszköz. Itt kuszálódtak össze a rongy rostjai. Ebben rohasztották a rongyokat. Ennek segítségével mállasztották az anyagot. Ebből lecsorgott a víz.

**8. Húzd alá a szövegben a képekhez tartozó mondatot, mondatrészletet! 4p/**

# CSODÁK PALOTÁJA

A

Csodák Palotája Budapesten a Váci út 19-ben található, nem messze a nemrég megnyílt Lehel csarnoktól.

HANGOLÓDJ  
RÁNK!

## Jegyárak:

felőtt: 650 Ft

gyermek: 600 Ft

családi belépő: 2000Ft (két szülő és akárhány gyerek)

Pedagógusok számára ingyenes a belépés

## Nyitva tartás:

hétköznap: 9:00 - 17:00

hétfégen: 10:00 – 18:00

## CSODÁK VILÁGA BUDAPESTEN

őszi periódusa  
2003. szeptember 13-tól

A budapesti osztálykirándulások két népszerű célállomása, a Csodák Palotája és a Tropicarium egész napos

### Tropicariumban

játékos környezeti nevelés,  
biológia

### Csodák Palotájában

könyved fizikai  
és  
matematikai törvényszerűségek

budapesti kirándulást szervez az osztályok számára. Összeállítjuk a kirándulás teljes programját, buszt szervezünk pályaudvartól pályaudvarig, kísérőt biztosítunk, aki utazás ideje alatt megismerteti a gyermekeket Budapest történelmével, látványosságaival és röviden bemutatja a látogatni kívánt intézményeket.

**Programunk árai:** Diákoknak 18 éves korig: 3500 Ft/fő/nap  
Pedagógusoknak: 3500 Ft/fő/nap  
(egy osztálynyi gyermek után 1 fő pedagógusnak ingyenes a program)  
Kísérő felnőtteknek: 3900 Ft/fő/nap

### Programunk ára tartalmazza:

a Csodák palotája és a Tropicarium belépőjegyeinek árát,  
a szervezőmunka, a busz és a kísérő egész napos költségét.

A jelentkezési lapot  
a [www.csodapalota.hu/aktualitasok](http://www.csodapalota.hu/aktualitasok)  
és a [www.tropicarium.hu](http://www.tropicarium.hu)  
címekről tölthetik le.

További információ:

[info@csodapalota.hu](mailto:info@csodapalota.hu),

[tropicarium@csodapalota.hu](mailto:tropicarium@csodapalota.hu)

Tel.: 06-1-35-6397, 06-1-424-3052

1134 Budapest, Váci út 19.

1222 Budapest, Nagytétényi út 37-45.

Szeretettel várjuk jelentkezésüket!

1. **Karikázd be a kérdésekre adott válaszok közül a helyes állítások előtt álló betűket!** 6p/

**Hol található a Csodák Palotája?**

- a) Budapest    b) Váci u. 19.    c) Nagytétényi u. 37-45    d) Lehel csarnokhoz közel

**Melyik időpontban nincs nyitva a Csodák Palotája?**

- a) vasárnap 9 óra    b) szombat 17:30    c) szerda 9 óra    d) péntek 17:30

**Mennyibe kerülne a legolcsóbb belépő a Csodák palotájába, ha anya (aki pedagógus), apa és két gyermekük szeretne jegyet vásárolni?**

- a) 2500 Ft    b) 2000 Ft    c) 1850 Ft    d) 3500 Ft

2. **Mennyibe kerülnek a belépőjegyek a Csodák palotájába? Írd a megfelelő helyre!** 4p/

pedagógusoknak: \_\_\_\_\_    gyerekeknek: \_\_\_\_\_  
családoknak: \_\_\_\_\_    felnőtteknek: \_\_\_\_\_

3. **Mikortól indul a „Csodák világa Budapesten” program őszi periódusa? Írd le!** 2p/

\_\_\_\_\_

4. **Húzd alá kézzel a plakáton, mit tartalmaz a Csodák világa Budapesten program ára!** 4p/

5. **Mit biztosít a kirándulás szervezője a csoportoknak a 3500Ft/fő/nap árban? Színezd ki!** 8p/

Budapest történelmének ismertetése.	Busz biztosítása az iskola és Budapest között.	Tropicarium rövid bemutatása.	Budapest látványosságainak megismertetése.
Csodák Palotájának rövid bemutatása.	A kirándulás programjának összeállítása.	Minden kísérő pedagógus részére ingyenes a program.	Kísérő biztosítása.

6. **Keretezd be milyen tantárgyakhoz kapcsolódik a Csodák világa Budapesten program?** 8p/

olvasás    fizika    testnevelés    matematika  
biológia    nyelvtan    környezetismeret    technika

7. **Húzd alá pirossal honnan lehet letölteni a jelentkezési lapot a szervezett budapesti kirándulásra!** 2p/

8. **Mennyit kell fizetni egy 20 fős általános iskolai osztálynak, ha 1 pedagógus és 1 szülő kíséri a gyermekeket az egynapos kirándulásra? Írd le hogyan tudod kiszámítani és számold ki!** 3p/

\_\_\_\_\_